

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj: Egy sorban 10 frt-ig, 10 sorban 20 frt-ig, 20 sorban 30 frt-ig, 30 sorban 40 frt-ig, 40 sorban 50 frt-ig, 50 sorban 60 frt-ig, 60 sorban 70 frt-ig, 70 sorban 80 frt-ig, 80 sorban 90 frt-ig, 90 sorban 100 frt-ig.

Külföldi árak: Helyben és postán küldve. Egy évre . . . 10 frt-ig, Fél évre . . . 5 frt-ig, Negyed évre . . . 2 frt-ig.

Egyes szám 5 kr. Adat: szellemi részét illető mfta és költségei: Nagy-halványcsoma, 1892. évi. Budapesti híradás, — a szerkesztőségbe bérmentve küldendő.

Külföldi helyben: TELERÁDIÓ: E. LAJOS és társ. OSÁTHY KÁROLYY könyvkereskedésében és a kizárólagosan KUPFASI IMRE könyvszomszójában a postabizalmi ügyosztályon.

Kossuth szava.

Kossuth Lajos, nagy hazánkfa Hentaller Lajos orsz. gy. képviselőhöz nagy érdekű levelet intézett, mely nevezetesen buzditással fog szolgálni a 48-as és függ. párt harci erőinek s kiábrándítja a kormánypart azon elemeit, kik a harczkedv lankadásában reménykedtek.

Felkéri Kossuth a levélben nevezett képviselőt, hogy tudassa a gyöngyösi küldöttséggel, hogy a turini utról tegyenek le s az utiköltséget fordítsák inkább valamely jótékony, vagy hazafias célra. Azonban ha mégis eljönnek, úgy november végig Turinban lesz.

Diszpolgárú választásáról így nyilatkozott: »Megtiszteltetés ezen neme oly kiterjedést vett az országban, hogy a jóindulat mellett, mely abban személyemhez szól, s melyet hálával fogadok, reám azt a benyomást teszi, hogy annak magasabb jellegű ösmerete is van, még pedig két irányban. Egyrészt arra mutat, hogy előve nebb lüktetésnek indul a közérzetben a kegyelet azon multak emlékei iránt, melyekben nekem tevékeny részem vala, másrészt a közérzet erkölcsi tiltakozásának jellegével bir azon semmi okszerűség által nem indokolt törvény ellenében, mely megfosztott a vélem született magyar állampolgári minőségétől. Ez utóbbi tekintetben nem csinálók magamnak illuziókat.

Tudom, hogy e tiltakozás daczára az a törvény, törvény marad, de nemzetem közérzetének e nyilatkozványai nagy vizsgálalomra szolgálnak abban a fájdalomban, melyet nekem az a törvény okozott.

Hanem a multak emlékei iránti kegyelet meglevenül lüktetése a maga következtetésében — úgy hiszem — más tekintet alá esik. Annak meg van a maga logikája, mely nem maradhat az érzelmekre szorítkozva, hanem hatása a közéletben is érvényesülend. Már is mutatkoznak ennek jelei a térfoglalásokban, melyeket a függetlenségi párt elvei az előfordult pótválasztásokban nyertek meg. Hogy Gyöngyös városát is szerencsém lehet ezek közt tisztelhetni, én ebben a közvélemény jobbra fordultának egy nagyon nevezetes jelenségét látom, mert párt-színezett elvek, politikai irány, aspirációk s még a negyven év előtti nagy idők appreciációja tekintetében is alig képzelhető élesebb ellentét, mint az, hogy Gyöngyös polgárai Visontai Kovács László közvetlen utódjait, Hentallert választották meg.

A nagyérdemű levél aktuális jelentősége legelső sorban az, hogy nagy hazánkfa, a mielőtt hangsúlyozva mutat rá azon térfoglalásokra, melyeket a függetlenségi párt az előfordult pótválasztásokban nyert meg — egyszersmind helyesli pártunknak a véderő vitában folytatott harczmodorát. A kormányzó éles tekintete is észrevette, hogy ha ezt a nemzet nem helyeselné, akkor elitélő véleménye a vitára következtetett pótválasztások eredményében nyilvánult volna.

A harcznak tovább kell folynia.

Belföldi hírek. A monori »értelem szerző." A Budapesti Újság-ban Förster Aurél a monori függetlenségi pártelnök nyilatkozik, hogy ő a zászlósértés alatt nem is volt Monoron, hanem Tiszaroffon időzött. — Ugyanezen lap szerint a királyi monori szavaiért, a »gyalázatos merényletért" Gullner Gyula a monori képviselő fog a képviselőházban interpellálni. — A Tisza árjának folytonos emelkedése s az eszések miatti áradások folytán, a bedőlő rakpart aligha készülhet el a tavasz előtt. — Október

6-kát a fővárosi egyetemi olvasókör szép-irodalmi estélyel üli meg s ekkor Reviczky Gyuláról is lesz felolvasás a verseiből szavainal fognak egyet. — Szatmár megye alispánjává Nagy László választott meg 285 szavazattal, a Zanathi Ferencz 224 szavazata ellen. Szilágyi Dezső igazságügy-miniszter Sopronba érkezett. Az országgyűlés mindkét háza október 12 én kezd meg üléseit; kezdetben a munka-programmal állapítják meg, okt. 15-én pedig a pénzügyérnyújtja be a költségvetési irányszót, — az 1888-iki zárszámadásokra s a regálé-megváltásra vonatkozó fejtegetésekkel. Istóczy Győző öszjel — hir szerint — akcióba lép s törvényjavaslatokat fog benyújtani.

Az egyetértő kormány. Szilágyi Dezsőt Szombathelyen nagy lelkesedés fogadta. A fogadásnál megjelentek az ellenzéki képviselők is, és így a város értelmisége is pártkülönbösg nélkül ünnepelte a minisztert, mint az igazi szabadelvűség képviselőjét. Szilágyi fontosabb politikai nyilatkozatokat Szombathelyen nem tett; a tisztelőre rendezett faklyásmenet szónokának adott válaszában a polgáriszabadságmegevédését, s az azzal való elni tudást hangsúlyozta. A polgári elemnek a politikában való szerepléséről emlékezett meg aztán. Végül a következő figyelemre méltó szavakat mondta: Uraim! a növény a földből, a kormányférfi a polgároknak akaratából és támogatásából meríti erejét. Meglehet, akadályozva leszek törekvéseimben, talán családnifogok egyik-másik reményemben, de arról biztosítom önöket, hogy Magyarország igazságügyének há, kitaró munkása leszek. (Zajos eljenzés.)

Külföldi hírek. Paris, okt. 2. A legújabb hir szerint Boulanger annyira elkeseredett, hogy hívei előtt akként nyilatkozott, hogy a politikától teljesen visszavonul. Rochefort Kairóban fog telelni. Dillon boulangista képviselő meg fogja kísérteni képviselőhelyét a házban elfoglalni bármi történjék is. Belgrád, okt. 2. Natália királyné tudatta a kormánnyal, hogy ő, mint magánzó állandóan letelepszik Belgrádban, s jövő évben házat is épít magának. A palotaország parancsot kapott, hogy Natália belépését a konakba megakadályozza. A helyzet igen válságos. — Natália nem fogadja el Milán királyi proppozíciót s háza alkuszik Belgrádban. — Bécsben Jäger aranymives segéd 48.000 forintot nyert a luterin. A czárnak bemutatott egy czirkáló dunai hajómintáját, melylyel esetleg a vas-kapuiig lehetne hatolni s 4000 katonával megterhelte szállító hajókat vihette maga után. — A német parlament október 22-én nyílik meg; az előterjesztendő törvényjavaslat szerint a 18 hadtestből álló hadsereg kettővel megszorítottatnak s állandósítják a szocialistörvényt is.

KARCZOLATOK.

(Tisza K. és a nagyváradi vendéglők. — Bölönyi és Tisza K. — A nagy toaszt. — Hogy ő még mester! — A szerencsésebb Paris! — Hegedűs. — A báró Hoch poharáról.)

Tisza Kálmán — ha máskor Nagyváradra utazott, hogy ott a Pecze-patakot megtöltse a politikai hazudozás árjával — eddig rendszeren a »Rózsa bokor"-ban rendeztek be szinpadot.

Hogyne, mikor a kormánypart bokros reményei eddig csak örözsákat nyitottak, a melyek tövisei nem a fenatartó klikkek, hanem a hazának jutottak. Bátor énekelte Tisza Kálmán, a most már fogatlanná vált, politikai vén szíren, hogy:

»Rózsa bokor" a domboldalon, Borulj a keblemre — Váradom!"

A rózsa immár eihervadtak. A bokornak már csak tövisei vannak, a melyek kegyetlenül összeszúrkalják a generálist. A rózsa bokor nem passzol a miniszterelnökhöz, a ki pártjának kisbérre szorított ménesében már csak rokkant Bukkanér, a politikai szinpadon Bukovs s a történetét minden Buckle azzal a mottóval írja, hogy — bukjele! (Brr! Szédő.)

A »Zöld fá"-ba is vihették volna (ilyen korcsma is van Nagyváradon) de van bizonyos zöld s van a fának is egy neve, a mi kellemetlen vonatkozásokat szülhetne ó excellenciájának a beszédre nézve. Ott a »Potyka" is, de hajh! a politikai Tiszának eddig oly kövér potykái szánalmas elsóvá nyodásnak néznek elébe s a hely eválasztását esetleg — célzásnak is vehették volna.

Elvittek tehát a »Sas"-ba. Talán azért, hogy elhittessék, hogy a politikai vércsének még szárnya van, még repülhet, még napba tekinthet, mint a — sas!

Pedig ha már éppen korcsmát akartak — (mert a vesztegetések utján megválasztott, konczok és borralalók árán feltartott, tobzódó és részegítő kormányrendszer vezérének program-beszédéhez okvetlen korcsma a megillető színhely) akkor olyan korcsmát kellett volna kikeresni, a melynek neve okvetlen megfelelt, a czéget oly gyakran változtató, a nemzet gyapját nyirogató kormányelnök mostani meghunyászkodó és éppen nem tigris-szívű politikájának.

Ez pedig az a nagyváradi szálloda, a melynek neve volt azelőtt »Széchenyi," most pedig a — »Bárnyka"...

A debreczeni »Árdát tudvalevőleg azért utasította el Nagyvárad főkapitánya, mivel Bölönyi József színházi intendans így kívánta.

Attól félt, hogy a dalárda előadása kevesbbitendit az este színházi bevételét.

Hir szerint a Tisza Kálmán program-beszéde is azért tétetett a kolozsvári szintáruslat távozása utáni napra, mivel Bölönyi ur tiltakozott az ellen, hogy Nagyváradon ugyanez időben más komédiás is működhesek.

Tisza nagyváradi beszédét következőképen lehetett volna fejezetekre osztani:

1) Muszáj beszédek.

A közigazgatásról szóló rész tartozik ide, a melyet a felség kis-béri beszéde után mellőzni nem lehetett, — az államháztartási egyensúly helyreállításáról való beszéd, mivel ez az a túrelmi bárcza, a mellyel ő még ott sétálhat a politikai utfélen a békéről való beszéd, mert ez már ugy szokás a miniszterelnöki beszédekben.

2) Függemutatók köpönyeg alatt.

Azok a részek, a melyekben miniszter-társait »védi" azon vád ellen, hogy ellene — működnek. Ez esetben — ugymond Tisza K. — bátoratlan, színlelő sat. egyének volnának.

Csak az a tévedés, hogy Szilágyi Dezső p. o. igen nyíltan és határozottan czáfolja meg Tiszát a kormányelnök minden oly beszéde után (p. o. a casinóban, a pozsonyi levélben, s most Szombathelyen), a mely beszédekben éppen Tisza Kálmán bizonyult oly egyéneknek, a ki klikkjével »azon tanakodik, hogy csináljon ellenök a többségben klikket és hogyan buktassa meg őket," s a Tisza ur ezen beszédeiből tűnik ki »mit tesz ilyesmit tartani oly férfiuról, a kinek nincs bátorsága — még pedig szemben a magukat még sehol le nem járt emberekkel — megmondani: Minem értünk egyet, vagy te, vagy mi" sat. Hát György Eadre Munkácson mért szidja Baross a zónáért és a duna gőzh. társ. elleni nemes küzdésért s mért polemizál Szilágyival?

3) Rágalmak az ellenzék ellen.

Ezek meg vannak a miniszterelnök minden beszédében: a kisebbség akarja megdönteni a parlamentárizmust, zavarja a katonaság és polgárság közötti egyetértést sat. Tisza K. — kezében az őt Leván is úgy felbátorított pohárral — ezuttal a régi goromba volt, mivelhogy nem volt a közelebben Polonyi Géza gr. Károlyi Gábor, br. Kaas Ivor sat.

4) Könyörgések, ez lenne az utolsó csoport czime.

... nem fogja-e" (zengedezi a kipisszegtől remegő, vén primadonna »minden önéreztetés pátra és önéreztetés kormányférfiura ezt azt elvást lehetetlené tenni, vagy legalább is nehezíteni s mindenesetre nagyoa késleltetni, ha oly viszonyok állának fenn, hogy azt lehetne mondani, hogy megfélemlítve távozott el helyéről (!) De hogy mit csináljanak azok az urak: az az ő dolguk."

Értjük! »Ne bántsatok már, a jó Isten áldjon meg, hogy retiráljak már meg szépszerivel," ez a nóta veleje. Nem is elleneznek a parlamenti fegyverszűnetet, ha Tisza irásbana adná, hogy néhány hónap mulva lekötésön, ha bekén hagyják cigarettázni a parlamenti folyosón. Másképp azonban »az urak dolga" folytatni, a mit elkezdettek. Csakis ez az ut van még hátra, hogy Tisza bukjele. Az elvi harczczal szemben ott a szavazó gép, az, a mig Tisza él és uralkodik, czélhoz nem vezet, Tiszával — úgy látszik — a gondviselés játszik; elvette az eszét — csufosan kell buknie.

Tisza Kálmán mondotta azt is, hogy őt »a taktika nagy mesterének tartják."

Már — régóta nem tartjuk mesternek. Ő már csak mesterkedik egy mester ségesen fenatartott többség támogatása mellett.

»Nagy diplomata, ő magamondotta," mondják »A párisi élet" cz. operetében.

A sajnáparti Párisban hijába várták Hoch bárót. A peczeparti Páris — szerencsésebb volt.

Ott volt báró Hoch és koczcintott a hivelkel. A saját torát ulti meg.

Valjon elöltöttattak honi az ó poharat is? Vagy azokba (a nemzet e türöm-pohariba) csak bódító italt töltének és sohasem tiszta bort?

Hegedűs Sándor írja a nagyváradi »Sz-g" okt. 2-iki vezércikkében:

»A mai nap lehetetlené tette: a Tisza visszavonulásában; a reformok kérdésében; a kabinet vagy szabadelvű párt meghasonlásában való hitet vagy reményt. Ez a nap jelentősége!"

Ugyan ne tessék már ilyen nóákat »hegedülni," mert bizony nem lókatik piczula a lyukas kalapba.

A nagyváradi nap nem bir egyéb jelentőséggel, mint azzal, hogy a Tisza klikk kétségbeesett erőfeszítéssel igyekezett még egyszer utóljára demonstrálni a mellett, hogy a geszti exzellencia kezében maradjon továbbra is — az élesztár kulcsa.

A mit azonban előre tudni nem lehet.

Gili Balázs.

A generális várdi pompázkodásának volt egy pár meglehetősen komikus részlete is. Az »E-K"-nek írják meg azt is, hogy a n-várdi vasuti perronon, a Tiszát váró országos és megyei notabilitások közé természet szerint befurakodott megyeri Krausz Lajos is, a vértől és pálinkától egyaránt illatos dunaszérdahelyi mandátum árendása.

Többek közt elkapta a bihari alispant, Bethy Andor is s nagy fúttre bemutatkozott neki:

— Megyeri Krausz Lajos képviselő vagyok.

S a bihari véna sas egész komoly ábrázattal vágott vissza:

— Ő már ismerem, par renommé.

A közel álló újságírók, képviselők kacagtak, megyeri Krausz Lajos pedig igyekezett jó képet vágni a kérés izü bökhöz.

A bevonulásnál némi feltűnést kellett egy úveges batárd.

A hátsó ülésén egy ezüst paszományos sipkájú férfi üldögélt, begyeskedve kifent bajszával.

Vele szembe, a kis ülésen egy fényes szalonkabátos, előkelő, már idősebb nagyváradi városi tisztviselő, a rendező bizottság egyik oszlopos tagja kuczogott kényelmetlenül összebuzva hosszú lábait.

A nagy tisztességgel bevonított, ezüst poszományos sipkás, nagy férfi pedig senki más nem volt, mint a Tisza Kálmán belső inasa.

A publikum körében élénk eszmecsere keletkezett, a fölött, hogy vajjon minémű különös pompával szállította volna be a várdi szervilizmus, ha Tiszának eszébe jutott volna teszem egy agart magával hozni.

Kik kísérték le Tisza Kálmánt Nagyváradra?

Szavarsbör nadrág 20 frttól 35 frtig.

A Hentaller Lajos jól értesült „Budapesti Ujság” cz. lapja szerint először Podmanitzky Frigyes báró, a közmunkatanács és számos biz. int. elnöke. — Horváth Gyula Bulgária fő szószólója; Möriz Pál több bank és vasút igazgatója, és Tisza régi társa a földvásárlásobban; Frölich Gusztáv a közös függő államadosságok ellenőrző bizottságának tagja; Boncz Miklós a belügyminisztérium közigazgatási lapjának szerkesztője; Kállay Zoltán főispán kandidátus; Münich Aurél véderőbizottsági előadó és képviselő; László Mihály erdélyi „hivatalos”; Chorin Ferenc több bank jogtanácsosa; Pulszki Ágost surrogátuma; Molnár Antal bankőregő s állandó utazó Bécs és Budapest közt; Matkóvic Kálmán biharmegyei birtokos; Jónás Ödön műgyemeltani tanár; Rezey Szilviusz kanonok-jelölt; Eitner Sándor kereskedő; Beóthy Algernon, országosan kedvelt jókedvű ur; Krausz Lajos nagy iparos; Vadnay Károly szerkesztő és volt honvéd; Matuská Péter bank jog tanácsos; Papp Samu a szabad-élvű párt hivatalos orvosa; — Véghő Gellért, Kajuch József és Ercey Géza képviselők.

Nagyerdői fürdő.

Nem egy hang szólal fel a mellett, hogy a nagyerdői fürdőt, mint Debreczenbe egyetlen jó vizű fürdőt, közegészségi tekintetből nép fürdővé kellene átalakítani, s ingyen jegyek kiosztásával a népet tisztaságra szoktatni. Mások azért inteznek támadást — per sze különböző érdekekből — hogy a nagyerdői fürdő versenyével, pénzügyi tekintetből káros hatással van az egyesek által nagy költséggel előállított fürdők jóvedelmére, sőt némelyek ezen nézetből kiindulva, nem tartják a város méltóságával összeférőnek a nagyerdői fürdő-üzletet és általában semmiféle üzletet.

Ezen utóbbi nézetet már ma el kell dobni, mert az üzlet — ha tisztességes — nem sértheti sem egyesek, sem társulatok méltóságát és csak azon egyének gondolkodhatnak úgy, kik a városi közüzület fedezésénél egyenesen a polgárok zsebére öbajtanak apellálni. — Olyan világba élünk, az igények annyira tágnak kifelé, hogy egy egyeseknek, mint társulatoknak, magának a városnak is önfentartás tekintetéből, jóvedelmei szaporítása végett minden tisztességes utat fel kell használnia, ha csak terhekkel úgy is, erősen megakartja lakosságát még jobban sújtani nem akarja.

Ha a város most kezdené építeni a nagyerdői fürdőt, mikor közel hozzá — be kell vallani — nagy költséggel egy díszes fürdő épített, talán némileg — de csak látszólag — igazuk lehetne azoknak, kik a nagyerdői fürdőnek a versenyt kárthatják, amde a nagyerdői fürdő több mint 80 éve áll fenn, tehát nem ez, hanem ez ellen rendeztetik a versenyt.

Igaz, vétkes mulasztással a köztisztaság, tehát a közegészségügy kárára el volt hanyagolva, megérdemelte, hogy versenyre keljenek ellene, amde a hatóságoknak éppen nem a verseny miatt, hanem a város lakosága jól fel fogott érdekében kellett azt helyrehozni, mert a város nem minden lakosra gyönyörködik a fényben és czifrásságban, hogy ennek alárendelje, mi a fürdőnél a legfőbb, a jó vizet és az egészségre jótékony a ható levegőt, mely a nagyerdőn oly bő mértékben kínálkozik, hanem rendbe kellett hozni, s fent kell tartania a nagyerdői fürdőt azért is, hogy mérsékelt árával nem csak hogy a fürdőt még a szegényeknek is

hozzáférhetővé tegye, hanem hogy a többi fürdő is ezáltal mérsékelt árára szorítsa; ez is a hatóság kötelessége.

De nem csak fel kell tartani mostani rendezett állapotában a hatóságoknak a nagyerdői fürdőt, hanem azt a város érdekében fejlesztenie kell.

Nem szabad téveszteni szem elől, hogy városunkban egyedül és kizárólag a nagyerdői fürdőnek van jó vize, s a nagyerdőnek van olyan levegője, mely nem csak a városban, hanem a nagy alföldön másutt fel nem található, és éppen a fürdőnél mulhatatlan megkivántató ezen két tényező, a jó víz, és jó levegő megítélését fogva oda kell törekedni a városi hatóságoknak, hogy fürdőjét úgy fejlessze, a nagyerdő séta terét úgy rendezze, s bér helyekkel úgy lássa el, hogy a város lakosai kisebb betegségekben ne legyenek kénytelenek nagy költséggel más fürdőket keresni fel, hanem itthon találjanak üdülést.

Már ma is jól berendezett fürdője van, fürdő szobái kényelem tekintetéből is olyanok, melyek másutt — hol a tér elszűkítésében, s így a kalizakában gyönyörködnek — fel nem található, az egész fürdőnek — melynek nagy csarnoka téli kertté alakított, egész télen fűtése el van rendelve, s a közönségnek egy teljes kényelemmel ellátott jó vizű fürdő áll rendelkezésére.

Színház.

(Okt. 8: A póruljárt kéjtutak. — Okt. 4: A velencei kalmár.)

Tegnapelőtt, csütörtökön Chivot és Duru „A póruljárt kéjtutak” cz. darabja került színre, közepes ház előtt. A darab nem sokat ér s csak néhány félreértésen alapuló helyzetet keltett derültséget. A darabot László, Medgyaszay Evelin, Tókes Emilia, Palotai Piriška, Kocsis Etel, Mándoki, Balassa, Püspöki, Péchy és Hegyesi élénk s összességű játéka mentette meg.

Tegnap — talán a zsidóünnep miatt — a „Velencei kalmár” előadását kis közönség nézte meg. A darabot talán nem is a hosszú nap alkalmára vetették elő. A költők fejedelme minden alakjában tyust alkotottsá igy Shylock is az idegen, s öt hibái és elütő jellege miatt gyűlölt társadalomba lökött zsidó, a ki bosszút áll, gazdagodásra használja fel a mások gyöngegeit s hirtorszáival szövetkezik verseny társának elbuktatására. E küzdelemben szívós, de mivel bosszújában feket nem ösmer s a kölcsön visszafizetésén kívül követeli a font ember húst is: csufosan el kell bukni. Ez Shylock, de képviselve van a keresztény társadalom is, a mely önfeláldozó, gyanútlan és könyelme, e miatt bájba kerül, de a vesztély percében felocsúdván, eszéllal legyőzi ellenfelét. Megbűnteti, hogy aztán — megbocsásson.

Tudósítónk az előadásról a következőket írja: Érdeklődéssel vártuk ezen előadást és dicsérettel szólhatunk róla. E dicséret mindezek előtt a rendezőt Rakodczayt illeti, ki a darabot 5 felvonás helyett 4-be osztotta; ez által sokkal hatásosabb lett a legfontosabb: a vége, és az egész darab intencióját: a Shylock iránti részvételt nem mosta el az 5-ik felvonás szerelmi epizódja; Lorenzo és Jessica szép jelenetét helyes tapintattal a 3 felvonásba tette, hol az ugyszólván kapóra jön, s így 5. felv. másik jelenete, — midőn Porcia magát fölismereti Barsaniával — magvasan összevonva; épen elég volt a darab kikerekítésére s Shylock sorsa szorongató hatásának ellensúlyozására. Azonban kar volt a dialogokból oly sokat, itt ott igen jellemző kihagyás, mint — hogy egy példát is mondjunk — Porcia jellemzését az angolról; nem sok időt

vesztettünk volna e néhány szó elmondása által: „Mily csodásan öltözködik! Azt hiszem kabátját Olaszországban vette, bő nadrágát Franciaországban, sipháját német földön s modorát — mindenütt.” A rendezés hibája volt még a 4. felvonás túlosan szerény — deszka trónja valamint Portia 1 jelenetét is helytelenül tette felső színnek. E hibák nem oly lényegesek és alig vonhatnak le valamit a rendezés érdeméből, — bár Shakspeare géniusza gyakran apróságban ragyog.

Az előadó személyzetben nagy feladatot végzett Rakodczay (Shylock). Tanulmány és izlés épp úgy jellemzik játékát, mint a melyre ható felfogás. A mit e bosszú- és kincsavágyó, de szerencsétlen zsidó alakjából az ő hangjával csinálni lehetett, azt mindenestre megcsinálta Shylockot. Arcjátéka jó, s figyelmet érdemel azon ritka ügyesség, hogy soha sem állott a színpadon télenül. Sikerültebb jelenetei közül több önálló felfogásról tanuskodik. Így mindjárt az 1. (beosztása szerint a 2.) felvonásban, midőn Antonio szavaiba („Kedvem jöhetne most is úgy nevezni” stb.) belebeszél, a minek igazi lélektani oka van; így később is annak, hogy leányával való beszélgetése után még egyszer visszalopozik, mielőtt Bassaniohoz menne vacsorára stb. Kivánni valót hagynak hátra getusai, a melyekkel nagyon pazaron bánik!

Ardai Ida (Portia) szavalatával, Palotai Piroška (Jessica) kedves éleveségével s mindegyik az izléses tolettelt hatott. Kocsis Etel Nerissa kis szerepében a szokott kedves volt: Balassa (Gratiano) általában jól játszott, de a 4. felv.-ban kevés diskretióval; azon szavak a Gratiano szájába valók, de nem arra, hogy éppen e jelenetnél a karzatot habotára fákaszszal Molnár Antoniot szerepét több közönységgel játszotta, mint kellett volna. Az est sikeréhez járultak még főképp Somló (Bassanio), továbbá Péchy (Lorenzo), Hegyesi (Lancelot) és Püspöki (Gobbo) ilyen előadások visszafogják hódítani a jó izlésű közönséget a drámának is. (H—s.)

Érdekes színházi estekre van kilátásunk a jövő héten. A megállapított műsor igazán sok műtélvezetet ígér s csak dicsérettel tudjuk illetni az igazgatót, ki egy hétre három egészen új darabot ad különböző válfajokból és felelevenít egy régi, nagy hatású operettet. Már holnap vasárnap látni fogjuk Abonyi Lajos a kitünő író „Magduska örökösége” című népszínművét, melyben Magduskát Somlóné Vadnai Vilma játssa, kinek Magduska legművészebb alakításai közé tartozik. A nagyhatású népszínműben 7 pompás új dalt hall a közönség. — Hétfőn „Clemencia” a Dumas nagyhatású drámája kerül színre a czimszerepben Molnár Lászlóval. Izát: Palotai Piroška játssa. — Kedden: „Fatiniczka” operette Vadnai Vilával, Kópási Juliskával és Püspökivel, (ki Kancsóff lesz) A három hölgyeket Rónaszékné, Ellinger Ilona, Kocsis Etelka és Ábrányi Mari fogják énekelni. — Szerdán: „Egér” vigjáték. Csütörtökön „Haluska Bevederek” Bartók Lajos énekes bohózata (szintén újdonság) adatik. Pénteken és szombaton a „Titkos csók” cz. új operette adatik, mely az érdekes színházi hét harmadik újdonságát képezi. Ezek után csak annyit jegyzünk meg, hogy a közönség tekintve a folyton tartó próbákat, biztossan jó előadásokat várhat. — Somló Sándor már fordítja a „Szerencse vadászata” és a „Szatanella” című operetteket. Mind a kettő nagy hatást ígér. Ez utóbbit Ferron, a debreczeni színház egykori karmestere írta.

megháborítlanul járhasanak, a város két parti része pedig a Tunnellel keresztül, egymással szabadon közlekedhessék. Valóban megbámulni való találmány, s beillenek a világ nyolcadik csodájának, hason idő óta már a telegraf telefon és phonográf kétsége nem tennek, a Tunnellek, világ csodái közé beszámítható dicsőségét.

E kis kitérés után folytassuk a gőzösön utunkat London felé. Megérkezvén gőzösünk a Themze balpartján levő kiszálló helyre, én a hajós kapitánytól s a hajón szerzett ismerőseimtől elbucszva, partra szállottam, és utlevellemek az illető hivatalnál felmutatása után, kalauzt fogadva, droskén a egy fogat bérkocsira ülve, kalauzum ajánlására a Trafalgar quaire Trafalgar Street utczában levő vendéglőben szállottam meg. Utí kontósomat levette, más ruhába öltöztem, és anyagi körülményemhez képest elég borsos áron (4 shilling) nap díj mellett fel fogadtott, de béréret becsülettel meg is szolgáló kalauzumra bízva magamat — miután frissítő eledelet, pedig jó izűt az angol koszt a magyar embernek felséges) vevén magamhoz, nyakamba vettem az óriási világ várost Baderemmel kezembe. Legelőször is a város fekvéséről, főbb irányvonalairól kívántam tájékozni magamat, két egész álló napon át nem tettem egyebet, minthogy a világ város nevezetesebb, nagy részét kalauzum vezérlete mellett bebarangoltam, s a Themze mind két partján épült város részeket, kevés pihenés közbevetésével részint drockent, részint gyalogosan össze-vissza jártam, a folyamon levő hat hid közül, különösebben a London bridge és Welington bridge nevtű hidakat használnván átkelési közegekül. Nem kis bámulatomra a világ város több pontján, oly forgalmi helyen is megfordultam,

HELYI HIREK.

1849. október 6.

A magyar szabadságharc végső felvonásának 40-ik évfordulóját üli ma a magyar nemzet. A kegyelet hazafiai érzelmeitől áthatva, emlékezzünk meg azon dicső hazafiakról, kik vérökkel pecsételték meg hazájukkal kötött frigyöket. Emeljünk mi is egy szerény kis oltárt az aradi 13 vértanú emlékének! Adozunk tisztelettel ama kegyeletnek, melylyel nemzetünk dicső emlékü 13 tábornokának tartozunk. Mert nagyok voltak ök és dicsők; mint nagy és dicső volt az eszme, melyr véroket ontották. Járuljunk mi is holnap délelőtt 9 órakor a gyászravatalhoz, mely szerényen kívánja emlékünke hozai történelmünk egy szomorú napjának nagy eseményét, azon aspot, melyen dicső halált szenvedtek a szabadságot Knevez Károly, Nagy Sándor, Aulich Lajos, Lahner György, Pöltemberg Ernő, gróf Leiningen Károly, Török Ignác, Kiss Ernő, Schweidel József, Dessewffy Aristid, Lázár Vilmos, Damjanich János, gróf Vécsey Károly honvéd tábornokainak. Legyen emlékü dicső s tanuljuk meg tőlük igazán szeretni a magyar hazát! Debreczen, 1849. október 6. A debreczeni 48/49-iki honvédegyelet.

* A király nevenapja. Okt. 4-én városunkban is meglett ünnepele ö felsége a király nevenapja, a mely alkalomból a szokáshoz képest a róm. kath. templomban tartott a hálaadó istentisztelet, a melyet fényes segedlettel Szakos Rerzsd prépost-kanonokplébános ur végzett. Közreműködött a katonai zenekar Czapek Péter vezetése alatt. Az istentiszteleten a katonai tisztikar és a városi s megyei előkelőségek vettek részt.

* Nincs többé héber. Legálább hivatalosan nincsen. Csákly Albin gróf kultuszminiszter, kedves foglalkozásának hódolván, rendeletet bocsátott ki az összes magasabb tanügyi hatósághoz. A rendelet mely a stilus kurialis egy iravágával kezdődik szóról-szóra így hangzik:

„Tapasztaltott, hogy az izraelita vallású tanuló ifjuság az iskolai értesítőiben mint „héber” vagy „mozes” vallású van feltüntetve mely elnevezések valószinűleg az iskolai bizonyítványokban is használtak. Nehogy ezen különböző de mindig ugyanazon hitefelekezetre vonatkozó elnevezések félreértésekre s zavrokra adhassanak alkalmat, tekintettel arra, hogy az 1867. évi XVII. t. cz. az „izraelita” egyenjogúságról intézkedik és az a állami költségvetésről szóló törvények minden évben az „izraelita” vallásúak egyháza számára állapítják meg a szokásos javadalmi összeget, minélfogva az „izraelita” vallású elnevezés tekintendő a törvényhozás által elfogadottnak: „felhivom címetet, intézkedjék, hogy a felügyelet alatt álló tanintézetekben az izraelita tanuló vallásának megjelölésénél kizárólag és egyedül az „izraelita” elnevezés használtassék. — Csáky gróf, s. k.”

Szerencse — jegyzi meg igen ügyesen a „Bp. Hp.” — hogy a miniszter a jó magyar „zsidó” szót nem túrlte el a föld színéről, mert ebben súlyos bajok szárazhatnának. Képzeli csak el, milyen változásokon kelle keresztül átmenni a magyar népudaloknak és közmondásoknak, ha egyszer csak erre is is kiterjeszkednék a miniszteri rendeletek kötelező ereje. Milyen előkelően hangzanék például a családott ember mondása, ha „mádi izraelitát” emlegetné a mádi zsidó helyett; vagy milyen disztinyált hangzása lenne a „Falu végén van egy ház...” kezdetű notának ilyen formán:

„Falu végén van egy ház Izraelita benne árendás.”

A „DEBRECZEN” TÁRCZÁJA

KEPZELET ÉS VALÓ.

Édeni kertbe röpülz, — lobogó fantásia szárnyán, Elhagyod a földet prózai gondjaidal. Nincs pör s államadó, nincs ráncos képü mosóné, Angyalokat látsz csak, somlyait és pecsenyét. Jaj! de rövid a szép mámor! ki kocogtat az ajtón? Kőszivü kézbesítő? vagy fene vén uszorás? Tóth Lőrincz.

VALÓ ÉS KÉPZELET.

Jönnek a törvénytől s liczítájják már a postát, Búsan, az asztalnál díve mereng a szegény... Ir önkéntelenül s ő — bár megperdül a döbész — „Édeni kertberépü!” — „Próza gondjaidal!”

A „Debreczen”-nek.

Visszaemlékezés külföldi utazásomra.

— A „Debreczen”-nek írta: Szücs István, a m. tud. ak. lev. tagja. — (Folytatás.)

Felélet. Már közelebb fent volt érintve, hogy a Themzen London városa alatt, egy darabig azért nem létezék hid, hogy a nagy tengeri gályák is szabadon járhasanak. Ugy de ez által, azon részén a városnak, egyik parttól a másikra való közlekedés nagyon meg volt nehezítve, mert ladikon vagy kompon, hidason átjárás-élés mar csak azért is bajos volt, mivel a folytonosan járomenő kereskedői nagy hajóknak utjában volt az ily nemű közlekedés. Mit cselekedett hát a leleményes és találemény angol ész? Fogta magát, a Themze egyik partjánál üreget vájt, és ezen üreget pincze szerűleg convex (homoru) alakban a Themze folyam medre alatt, a másik part irányában mind addig folytatta, míg a másik ellenkező partra át nem hatolva, ottan felbukkant a kivájt üreg, a folyam medrének beszakadása, és a viznek rohamos beomlása ellen hatalmas anyagokkal megerősítette, az üreget kereszt hosszában két sorban felállított oszlopokkal ellátta, a két sorrendben felállított oszlopok közötti tért az átjáró kocsik és teherbordó szekerek részére tartotta fel, a gyalog szerben át járó kelo közönség részére pedig, a két egymással átellenben épített oszlopokn belül, az üreg oldalig eső térséget jellelte ki gyalogjárdaul, az egész üreget vakító fényt árasztó óriási lámpákkal (most talán már villany világítással) látván el. És ime ez a londoni Themze Tunnellek magyarázata. E nagyszerű vállalat által azt eszközölte ki az angol, hogy a Themze folyam hátán, a sűrű-forgó nagy hajók

ból, ha szintén szerint kultus egy na „Rác” egyelő a kult nem te... kerület számrá baromy... hatalma feledkez alább ez hogy az szomszós los körü háznál ellen ke csendört kerem sz szintén követte... kelettel ev. ref. Sör és totta b vacsorát cziájána nyörü S zabó tottan v és közé szeretett egyházak ez alkál galmas tárában hogy az lei Józsi biteri gy forró kö szörmény ezüst po... mászó 3 lékese ta lékésos ni. Minte érte a z zókat is) unjocztó a honvéd mert meg... temetők Vass Gyó kinek elb szorukkal vadar be megható temetőbe gyászjelen geti Vass szigeti dr geti Vass Vass Szer gúl komj ur a nagy szivvel tu vér id. sz játí Komj...*) M iraelitával követelhet...

Avagy micsoda bajok származának ab- ból, ha egyszer csak csak a zsidó rendes nép- sziamú kollegája, a cigány a paritás elve szerint szintén „előkelőbb“ nevet kívánna a kultusz miniszternél s Rác Pali példaul egy napon így hirdetné magát a világnak: „Rác Pál, s z a n k r i t - p r i m á s “ — De hát egyelőre mindez csak fantazmagória, miután a kultuszminiszternek eddig csak a „héber“ nem tetszik.*

* Pótlóvakat vásárol a 2. h. huszárezred kerület parancsnoksága, a honvéd huszárság számára. A vásárlás okt. 6. és 7-én, a külső baromvásártéren eszközöltetik.

* Csendőr csendőr ellen. A rendnek leg- hatalmasabb őrei, a félelmes csendőrök is el- feledkeznek néha állásuk méltóságáról. Leg- alább ezt a feltevéstünk igazolja az a tény, hogy az a két derék csendőr, kik tegnap a szomszédos M. Pércsen jelentek meg hivata- los körjáratjukat végezni, egyik ottani polgár házában megfélekedve tekintetjükről, egymás ellen kezdték használni a kardot, s az egyik csendőrt derekasan „helyben hagyatva“ sze- kerint szállították haza. A másik csendőr, ki szintén erős vágást kapott a fejére, lóháton követte a szekeren utazó pályatársát.

* Lelkész-beiktatás. T. Polgárról okt. 1. kelettel írják nekünk: A tiszta polgári missziói ev. ref. egyház legelső lelképásztora tiszteletes S. ó r é s J á n o s ur a múlt hó 29-én tar- totta beköszöntőjét, mely alkalommal ur- vacsorát is osztott. Ezsaiás próféta profé- ciájának 61 ik rész 1 verse alapján gyö- nyörű beszédet tartott. Isteni tisztelet után, meleg szavakban üdvözölte az új lelkész t S z a b ó L a j o s gondnok, mire az megha- tottan válaszolt. Szent-Mihály község egyházi és közégi előjárói sem feledkeztek meg volt szeretett s. lelkészükről, ki az ő városok és egyházak történelmét megírta, megjelentek ez alkalommal, hogy áldást kívánjanak a szor- galmas egyházi férfi munkájára. Polgár ha- tárában 800 több református ember lakik, s hogy az egyház megalakult, az S z e r e m l e i J ó z s e f esperes érdeme, ki a legelső pres- biteri gyűlés legelső határozatával mondott forró köszönetet, valamint Kővér Gábor bős- zörményi lakosnak is, ki az új egyháznak ezüst poharat és tálcát adott.

* A honvédséghez. A városunkban álló- mászó 3 ik honvéd gyalog feldandár köte- lékébe tartozó rendes honvédek és póttarta- lékosok holnap okt. 6-ikán fognak bevonul- ni. Mintegy ezer ember fog bevonulni (bele- értve a Zilahon levő 4 ik zászlóaljhoz tarto- zókat is) s minden század kap legalább 54 ujoncot illen létszámmal meg nem dolgozott a honvédség s lesz is a tiszteknek elég dolgok mert még mindig kicsiny a létszámuk.

* Temetés. Beregszászban f hó 4-én a temettek el a közönség nagyrésztével mellett Vass György beregmegei leveltárnok nejt, kinek elhunytáról már említést tettünk. A ko- szorukkal elhalmozott ravatal felett Kallós Ti- vadar beregszászi ev. ref. lelkész mondott megható gyász imát, mely után a gyászmenet temetőbe indult. A halálesetről kiadott családi gyászjelentés következőleg hangzik: „Id. szig- eti Vass György a saját, valamint gyermekei: szigeti dr. Vass Antal, szigeti Vass Géza, szig- eti Vass Ilona és férje Kósa Barna, szigeti Vass Szeréna és szigeti ifj. Vass György; vé- gül komjátí Komjátí Kálmán mint testvér, ur a nagyszámú rokonság nevében is szomorú szívvél tudatja a legjobb feleség, anyja és test- vér id. szigeti VASS GYÖRGYNE szülőkomp- játí Komjátí Erzsébetnek f. évi okt. hó 2-án

*) Még aztán eszentel nem héberrel, de izraelitával lopozzuk ki a vinkót a drótoztót is követelheti a s o d r o n y o s s z l á v elnevezést.

Rv. v.

szolgál. És ez általánosan így van Londonban mindenütt. Az angol — ha csak teheti, lakási sza- badságot és függetlenséget nem szívesen ál- dozza fel, s nem szereti magát lakbérlok ál- tal fészélyeztetni. Mert valamint az állam ha- talom irányában a Habeas Corpus a c t a által biztosítva van személyi és vagyon szabadsága, úgy társadalmi tekintetben is azt tartja: My house is my castle (az én házam, az én váram).

És valóban London városa oly nagy ki- terjedésű területen fekvésének oka, egyebek mellett, abban is keresendő, hogy az egyes házak nem építették felfelé sok emeleti ma- gosságra, az alacsonyabb házaknak nagyobb kiterjedésű helyen kellett elterülniök.

A szennyes vízű D i m b o v i c z a folyó által keresztül metszett Bukarestben, Románia fővárosában a tömördek vitillók, viskók és rozant házikók tömege közül, kimagaslának itt ott a bojárók lakta fényes paloták és ál- lami s fejedelmi épületek; és ezek egy néz- nek ki mint avult-kopott és mocskos kabát- kilyukadására, ujj kelméből illesztett foltok. Ez nines ekként Londonban.

A házak itten az utcák egész vonalán mind csaknem egyenlők. Azoknak tulajdono- sai mintha összebeszéltek volna, ugyanazon stílyben épültek a házak, s egyöntetűek, s jól esik a szemnek, megagyúrással pihentetőni ma- gát a külsőnállal és izléssel, de minden cifra- ság kerülésével alkotott építkezéseken. Az angol lakása berendezésénél is szereti a c o m f o r t o s - j ö l l é t élvezését és szereti a tisztaságot, melyben őt, csak is az e tekintet- ben tulzása eső hollandi mulja felül. (Folyt. köv.)

élete 51-ik s boldog házasságának 31-ik éve- ben hosszas szenvedés után történt gyászos kimúltát. A meghaldogultnak hált tetemei f. évi okt. hó 4-én delelőtt 10 órakor fognak a beregszászi sírkertben az ev. ref. egyház szer- rint örök nyugalomra tételni. — Beregszász, 1889. október hó 2-án. Áldás és béke lengjen porai felett.

* Targyalások. A helybeli kir. bünyenyítő törvényszéknél a következő bűnyyek kerül- nek a jövő héten tárgyalásra. Október 9-én: Szegei Gábor ellen, súlyos testi sértés, Ver- tes János ellen becsületsejtés. R. Tóth Fe- rencz és társai ellen lopás miatt. Okt. 10-én: Rác Erzsébet és társai ellen lopás miatt. Október 11-én: Gröz Nagy Márton ellen sik- kasztás és csalás miatt.

* A rendőrségről. Hajdu Gyula I. ker. kapitány befejezte 2 havi katonai gyakorlatát az I. ker. rendőrségi ügyeinek vezetését át- vette.

* Gyűlések. Debreczen sz. kir. város köz- igazgatási bizottsága ma d. u. tartja szokásos havi gyűlést. — A Tisza szabályozási ügyben e hó 8-án a városháza nagy tanácstermében gyűlés lesz. — Ugyancsak e hó 13-án tartja közgyűlést a lövész egyesület is.

* Honvéd e sorsjáték eredménye. A debr. 1848/49-iki honvéd-egylet segély alap- javára a n. m. m. kir. pénzügyminiszter ur által 26,461/1889. sz. a engedélyezett tárgys- sorsjáték huzása, politikai biztos tette Beer Kálmán alkaptány ur közbejötté mellett és az 1848/49-iki honvéd-egylet bizottsága jelenlétében f. évi október hó 3-án d. u. 3 órakor, a városháza nagy tanácstermében az ott jelen volt nagy közönség előtt nyilvánosan megjejtett sorshuzás alkalmával a következő s z á m o k h u z a t t a k k i:

Table with 2 columns: numbers and names. Includes: 2881. 4426. 4829 171 4975. 9609. 275. 7575 3643, 4077, 7844. 782. 6767 9532. 4226, 6761, 5981, 8968 8326, 2397. 1358. 7402, 5433 4192, 1526 900, 9127, 1885. 9433, 3792, 9289, 366, 2606, 7092, 2817, 7029, 6069, 1827, 2276, 2230, 675, 3118, 8531, 8830, 3309, 2782, 4074, 3742, 431, 3174, 458, 8677, 9522, 2854, 6819, 3411, 4324, 8349, 9597, 8706, 4734, 2650, 3252, 7917, 8952, 9695, 4088, 673, 3631, 2761, 2892, 4912, 5327, 2614, 2274, 9189, 1362, 6899, 7845, 7145, 199, 4160, 4314, 4359, 2378, 9685, 4547, 5539, 6963, 8250, 8163, 235, 4680, 5225, 1999, 4355, 5815, 7368, 1328, 8271, 8138, 2008, 1383, 1820, 3293, 2118, 5751, 1325, 4161, 7749, 7877, 6674, 6444, 6461, 8323, 1914, 7959, 6499, 9673, 4929, 3683, 6187, 3743, 1337, 7301, 569, 1126, 465, 6519, 1807, 2184, 9195, 3790, 9689, 2669, 5784, 1638, 6334, 2814, 776, 9369, 8033, 5962, 3928, 9984, 8447, 189, 3477, 7551, 1226, 5565, 9244, 2799, 5563, 9012, 933, 5107, 3264, 9722, 8370, 2264, 8649, 5081, 4286, 7729, 4003, 501, 7058, 1421, 1881, 2776, 4244, 3018, 3838, 9555, 9046, 3195, 9900, 3813, 3546, 5034, 6503, 2564, 5087, 9585, 6509, 5601, 9503, 3282, 3257, 2039, 9585, 2460, 6930 7970, 5020, 4259, 7904, 1708, 6617, 6705, 7100, 8082, 1800, 4633, 268, 7171, 3947, 8732, 4670, 2063, 9382, 7600, 1217, 5786, 5260, 5963, 5594, 632, 2592, 2125, 7725, 1144, 2545, 4200, 1576, 383, 8395, 4124, 2856, 7450, 5972, 9308, 8314, 2548, 9987, 2095, 5928, 7132, 1340, 3234, 1948, 4149, 3271, 9777, 4794, 1317, 3525, 2164, 4450, 2653, 4707, 4190, 5883, 553, 4982, 8902, 5076, 6817, 9279, 7187, 8537, 5473.

Midőn ez alkalommal a nagyérdemű köz- önségnek szives támogatásáért köszönetet mondunk, egyidejűleg tisztelettel felkérjük, miszerint a kihuzott számokkal nyert nyere- ménytárgyakat az eredeti sorsjegyet elmutatása mellett f. hó 6-tól számítva, m i n d e n n a p a d. u. ó r á k b a n a szövetséget árucarnok- ka mellett irodában által veheti 30 nap le- forgása alatt, mely határidőn túl benmaradt nyere ménytárgyak az egylet tulajdonának fog- nak tekintetni és nyilvános árverés után fog- nak eladatni. — Továbbá tudomására hozatik mindazon tisztelt uraknak, kik az eddig meg- tartott sorsjegyeket vissza nem küldötték, sem annak árát be nem adták, hogy az eszentul az illetőket terheli, s most már csak az azokért járó összeg beküldésé kérik.

Kelt Debreczen, 1889 évi okt. hó 3-án. A sorsolási bizottság: Fónó Mihály, Csutak Kálmán, pénztárnok, egyleti és sorsolási elnök. Bartfay János, Lévay Lajos, ellenőr, jegyző.

* A bundásokok, másképen: egyéves önkéntesek már felöltöztek az „angyalbört.“ Még nincsenek benne tökéletesen a katonai magatartásban s a szalutálás sem megy a szabály- nak megfelelő módon, mindazonáltal sok önkéntességgel és vitézi voltukhoz illő hegyke- séggel feszitenek véges végig az utcán. — Ma holnap huzni fogja a panganét az földalu- kat, nyomni fogja a manlicher az vállukat, s akkor lesz csak a baj, akkor kezdődik a kom- misz élet, a melynek szomorú voltát növeli még az a két évi szolgálati kiállítás is, a mit a magyar kormány német vezényszóra sózott a szegény magyar ifjuság nyakába.

* A kire tartozik. Vác város polgár- mestere tudatja, hogy a megye törvényható- ságának rendelete szerint az állatvásárok sar- vasmarhákra, juhokra és kecskékre, valamint sertésekre nézve további intézkedésig betil- tatott.

* Ö. T. A debreczeni önkéntes tüzoltó egyeslet alapító, pártoló és működő tagjait ér- tesitem, hogy színházi kedvez m é n y e s jegyekre szóló u t a l v á n y o k az egyeslet nagycsapó utcai órtanyáján a fizetéses őparancsnoknál már egész nap

válthatók. Debreczen, 1889. okt. 5. T i k o s István, egyleti pénztárnok.

* A „Margit“-fürdőben a szükségessé vált átalakítások elkészültek, és így vasárnap, azaz folyó hó 6-ikától kezdve a férfi, vala- mint a női gőzfürdő használhatása úgy mint eddig, minden nap reggel 6 órától déli 1 óráig, és délután 2 órától esti 6 óráig a köz- önség rendelkezésére áll.

* Lapunk mai számához mellékelve ve- szik olvasóink S z a b ó Zsigmond gyarmat- áru csemege és ásványviz raktárának gazdag és választékos árjegyzékét, melyet e helyen is ajánlunk a közönség figyelembe véte- lére.

Tűzzék fel újra... Tűzzék fel újra azt a zászlót Mely Monoron letépettet... Vagy nem hallák-e a mi rá szolt, A süjtő, nagy ítéletet?

Tűzzék fel és hagyják is ottan, S vesszen ki minden jobb hitű Bolond, ki hisz derus napokban, Az üdvözül, ki két színű!

Tisza Nagyváradon. Diadal tv, sok apró zászló, S a házakon virág-girland De a kedély lenyomva, gyszló, Mivel honunk egy új Irland...

Ünnepi szín arcon s a mezben, S keserűség a szív mélyen S az emberek járva vagy ezren, S nem hallható vagy egy „éljen!“ S hogy átrobog hidon batárja, Alatta a Körös-hab zúg; Ki ül egy ember ajakára: A Pestről ismerős „a b c z u g!“

Nosza megindul most a hajszja, Hol a bűnös? és bírálja! Hiába pördül hajdu bajszja... A Körös mond „áment“ rája.

Közgazdaság. Gabonaárak. (Budapest terménytőzsdé

okt. 4.) Buza tavaszra 8.95 pénz, 8.96 áru, buza ősze 8.37 pénz, 8.39 áru, — május-juniusra — pénz, — áru. Tengeri 1890. máj.—jun. 5.35 pénz, 5.37 áru, jul.—aug. — pénz, — áru. — Zab tavaszra 7.20 pénz, 7.22 áru, ősze 6.90 pénz, 6.92 áru. Ká- posztarepce augusztus—szeptemberre — frton.

* Sertésvásár. A kőbányai sertésakerek osarnok távirata, okt. 8. az üzlet változatlan M. urasági öreg nehéz 41.—43.—frtíg ma. uras fiatal nehéz 45.50—46.—frtíg, magy. urasági fiatal közép 46.—47.—frtíg, magy. uras fiatal könnyű 48.—49.—frtíg, magyar sze- dett nehéz 41.—43.—frtíg, magyar szedett közép 45.50—46.50 frtíg, magy, szedett könnyű 47.—49.—frtíg, romániai bakonyi átme- neti nehéz — frtíg, rom. bakonyi át- menetű közép — frtíg, romániai ba- konyi átmeneti könnyű — frtíg, rom. átmeneti eredeti közép — frtíg szerb. átmeneti nehéz 43.—44.—frtíg szerb. átme- neti közép 42.50—44.50 frtíg, szerb. átmeneti könnyű. 45.—46.—frt. hízó a vasutról má- szája. — frtíg, hízó 1 éves élőnyul- ban — frtíg hízó két éves élőnyulban (makkos) — frtíg, öreg makkos ser- tés élőnyulban, 4% levonással — frt- íg. Az árak hízó sertéseknél páronkint 44 kgl. 4%-os levonással métermásánkint ér- tendők. Romániai és szerbiai sertéseknél, me- lyek mint átmenetiek, adattak el, a vevőnek páronkint 4 forint aranyban vám fejében meg- térítettik.

SZERKESZTŐI POSTA. Mentaller L. urnak, Budapest. — A megbízatás- ban el fogunk járni, a mint az illetők hazakerülnek. Üdvözlet! H. K. T. urnó, helyben. — Rövid időm sorát ke- rítjük. Tóth Lőrincz m. kuriai bíró urnak, Budapest. — A levél utban van, ugyszintén a lap is.

Debr. színház. Holnap vasárnap, 1889. év október 6-án, részben felemelt helyárrakkal, páratlan bérletben, itt először

MAGDUSKA ÖRÖKSÉGE. Új népszimni dalokkal 4 felvonásban, Irta: Abonyi Lajos. Felkéretnek azon szülők, kik 7—14 éves leánykiket az egész színházi idény alatt, mint díjazott néma szereplőket, al- kalmaztatni hajlandók, hogy gyermeke- iikkel együtt f. év okt. 9-én (szerdán) d. u. 5 órakor felvétel czéljából jelent- kezzenek a színháznál. Valentin Lajos, igazgató. Felelős szerkesztő Gáspár Imre Kiadó Kutasi Imre

KARDOS LÁSZLÓ

Debreczen, czegléd-utca. Jeleni, miszerint a következő kítűnő teli czikkek megérkeztek, ugymint:

Legszébb és legjobb faj SZINES FLANELBARHENTEK, legjobb faj fehér pike és sínórbarhentek, legjobb faj

FLANELTAKARÓK, POKRÓCZOK, virágos, gobelin, plüsch, Chénillien ÁGYTERITŐK. Gyapju, damast és selyemfüggönyök 1 ablak 5 frt 50 krtól fölfebb.

Levarrott vattás és pamutbárony P A P L A N O K.

Dörzstörülközők egyszerű és díszes kivitelben, szines serges férfi téli ingre, valódi

Jaeger alsó ruhák, fehér és szines barchent (női) fehérneműek,

Megjöttek továbbá a legújabb K É Z I M U N K Á K, lerajzoltan, kezdve és készen. Kítűnő ujdonság a kipróbált színű

h i m z ő s e l y e m, mely hetven színben kapható és nem drágább a pamutnál.

NŐI ZSEBKENDŐ KÜLÖNLEGESSEGEK.

Megérkeztek a legszebb

ujdonságok: ÉKSZEREKBEK, kítűnő minőségű

ezüst- és arany ÓRAKBAN, 1 évi jótállással, valamint

13 próbás ezüstneműekben, s a legolcsóbb áron kaphatók

LŐFKOVITS ARTHUR ÉS TSA

órás ékszerész és vésnök műtermében Debreczen, Főpiacz 2142. sz., a főposta

tőszomszédságában. Ugyanott ékszerjavítások, órajavítások s vésnői munkák: gyorsan és jutányosan.

SZABÓ LAJOS FIAI CZÉG

Debreczen, Rózsater. Az őszi idényre raktárra érkeztek:

NŐI RUHASZÖVETEK, Flanell, Kasán, Moldon, Gyapju Himalaya kendők,

HARASZT KENDŐK, Téli harisnyák,

SZŐNYEGEK, AGYTERITŐK,

PAPLANOK,

A hírneves cosmanosi gyárból: Mosó velezek.

A brús szeli 1888-ik évi nagy nemzetközi kiállítás alkalmával orwánnyal kítüntetve.

Férfiak számára

Szenzációs találmány!

Dr. Borsodi es. kir. szabadalmazott villanyos fém- lapja, kipróbálva és jutalmazva, gyengeség ellen használható, mert az elgyengült idegeket erősíti s ifu erőt önt beléjük. Előállítás igen kellemes, és csupán a fémlap észre nem vehető hordása a tes- ten is elég arra, hogy az eredmény elérassék. Árak: I. oszt. 55 frt, II. oszt. 40 frt, III. oszt. 30 frt.

A os. kir. villanyos fémlapok raktára (Dr. Borsodi szabadalma.) Bécs, I. Weinburg-utca, Nr. 9. Kimerítő használati utasítás 50 krért küldetik.

Saját gyári raktárai
belföldön:
Bécs, Budapest,
Prága, Lemberg, Grác és
Trieszt.

DITMAR R. BÉCSBEN.
Gyári raktára Bpsten: fürdő- és nádor-utca sarkán.
Legnagyobb lámpagyár Európában.
(ALAPITTATOTT 1840-ben.)

Saját gyári raktárai
külföldön:
Berlin, München, Milánó,
Róma, Lyon, Varsó
és Bombay.

DITMAR-LÁMPÁK

Ditmar R.-féle
30" Bécsi villám-lámpa
világító-ereje 105 gyertyafény.
Photometerileg megmérte Dr. WEBER L.
kir. egyet. tanár ur Boroszló. Dr. BENE-
DIKT R. műegyetemi m.-tanár ur Bécs.
Ditmar R.-féle bécsi villám-lámpa
alulról
meggyújtható, szabályozható és elölthető.

Ditmar R.-féle
Brillant-Meteorégők
golyó alakú lánggal.
15", 20", 25" 30", 35", 45" nagyságban.
31, 50, 70, 87, 138, 157 gyertya fénye.
Asztali- és függő-lámpák,
csillár, falilámpák, lámpások stb.
felszerelésére.

30" Bécsi villám-lámpa.
Napégők 15" és 18"
rég elismert és kipróbált szerkezet asz-
tali-, függő- és falilámpákra.

Különös figyelmeztetés: A múlt évben feltalált Meteorégőket (golyó-alakú lánggal), melyek mindenütt, úgy belföldön, mint külföldön egyszerű sikert vívtak ki, sikerült tökéltetnem; ezáltal elértem a világító erő emelkedését, egytálla a kezelést is egyszerűsítettem, hogy az égő koronáját (15", 20" és 30") felemelve, meggyújtható lehet, a nélkül, hogy a golyó, tulpán, vagy ernyő és lámpacső levévése szükségeltetne (Lásd a rajzát).

Mintalapok és árlapok
Ditmar-lámpát minden hírne-
DITMAR R.-féle
szagtalan, viztisza, csak 50 foknál gyulékony. — Minden Gyári jegy.
DITMAR R. gyári raktárában Budapestben, fürdő- és nádor-utca sarkán kapható.

Pirszen

(Coaks)

ugyszinte kőszén fűtésre és kovácsok részére legjobb minőségben házhoz is szállítva ajánl jutányos áron

a légszuszgyár igazgatósága
Debreczenben.

Megrendeléseket részünkre elfogad **KONDOR L. üzlete**
Czegléd-utca.

A kinek

egy kötvényre van szüksége

arra nézve, hogy az egy kölcsönre alapul szolgáljon, mint családjának biztosítására, vagy mint visszaszolgáltatására a kapott hozományának, vagy mint eladódott ház- és ingatlan birtokosok vagyoni viszonyainak rendezésére, továbbá pedig azon egyéneknek, kik életükben semmi folyó tőkét nem hagyományozhatnak, végül mint tőke alapot házasságon kívüli gyermekek, vagy második házasságból származó gyermekek egyenjósítására, habár a biztosítandó egyének életük 60-ik évét is átlépték (66-ik évig), ezt azonnal elérhetik, leggyorsabban egy biztosítási-kötvény által, minden kedvező feltételt mellet, becsületes és tisztességes módon itt, vagy a vidéken. A legszigorúbb titoktartás biztosítva van. — Felvilágosítások — díjtalanul — szerethetők naponta 2-5 óra közt Klein biztosítási főfelügyelőnél.
Bécs, I. Kohlmesseergasse 7, 4-ik emelet.

BOSZNYAY J.

DEBRECZEN, Czegléd-utca.
Nagyválasztékban
Női ruha szövetek, Kasánok, Flanellek,
Jó mosó barchetek, ten nagy kendők,
OSIPKE- és JUTIA ASZTALI-FÜGGŐNYÖK,
ÁSY- és PAPLANOK, SZÖNYEGEK,
mindenféle ruhadíszek, férfi- és női alsó ingek,
MUFFOK, ESERNYŐK,
Női ruhák elkészítése
férfi ing és nyakkenők rendkívül szállított áron kaphatók
legutolsó divat szerint jutányos ár mellett elvállaltatnak
Vidéki megbízások
legpontosabban eszküszötteknek.

ZÁDOR LAJOS

selyem divat kézműáru kereskedése és divatterme
DEBRECZENBEN, főpiacz, a városház épületében.

Raktáramon dús választékban találhatók

női felöltők, köpenyek és bundák,

a legújabb párisi és berlini modellek után készítve; gyapju, matlasse, peluche és más divatos kelmékből; egyszerű kiállítástól kezdve, a legfinomabb különlegességeig.

Női ruha készitési termeimet

első rangú szakképzett egyének vezetése és tetemesen szaporított munkaerő mellett úgy rendeztem be, hogy menyasszonyi, bál, látogatási, uti, séta, gyász és pongyola ruhákat, nemkülönbön mindenféle felöltőnyöket, mérték szerint, a leggyorsabban, legjobb izlésben és jutányos áron elkészíthetnek, — ugyszintén elvállalok egész menyasszonyi készletek kiállítását.

Elegans angol ruhák

tiszta gyapju kelmékből 30 frttól kezdve; valamint gyász ruhák 12 óra alatt készíttetnek.

UJ KOCSIGYÁR!

Van szerencsém a nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy Miskolcra történt átköltözésem folytán, itt Debreczenben, Czegléd-utczán, az új templom közelében 2579. sz. a. házámnál

kovács, nyerges (szatler) és kerékgyártó műhelyt

állítottam fel, a hol már is arany és ezüst érmekkel kitüntetett, s a magas kormány által készpénzzel jutalmazott több rendbeli készletben levő, ruganyos, rugany nélküli, fedeles, fedél nélküli kocsisaimat, tekintettel helyiségem szűk voltára, jótállás mellett, lehető legolcsóbban elárusítom.

Továbbá felvállalok e szakmába vágó mindenféle

kerékgyártó, kovács, nyerges (szatler) és fényező munkákat, azon esetre pedig, ha készletben levő kocsisaim megfelelőek nem volnának, megrendelés folytán akár helyben, akár vidékre bármily alakban, gyorsan és olcsón, kívánat szerint készítek.

Ezek mellett még egészséges és beteg patájú lovaknak rendes vasalását, felügyelet alatt, felvállalok, nemkülönbön mindenféle műpatkókkal ellátom, mert mint első osztályú okleveles állatorvos olyan ajánló-levéllel is, melyet Ó. cs. és kir. fensége, Albrecht főherczeg lovainak huzamosabb ideig való vasalásért nyertem.

Végre a nagy gazdálkodó közönség részére mindenféle kovács és kerékgyártó munkákat a legolcsóbban és leggyorsabban készítek.

A nagyérdemű közönségnek becses pártfogását kérve, maradok

tisztelettel

Kolonics Lajos,

kovács és okleveles állatorvos.

A mélyen tisztelt közönség
szives figyelmébe ajánlja
ÖSZI- és Téli Árukkal
főlszerelt kézmű- és rövidáru raktárát

HEIDER ANTAL
DEBRECZEN, Egyháztér,
STENCZINGER-ház.

YVIZEK RAKTÁRA.